

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 4 (301) травень

2016

ВІСНИК

ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 4 (301) травень

2016

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідоцтво про реєстрацію: серія КВ № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку наукових фахових видань
України (педагогічні науки) Наказ Міністерства освіти і науки України
№ 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю № 30-05 від
30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Луганського національного університету
імені Тараса Шевченка
(протокол № 10 від 27 травня 2016 року)

Виходить двічі на місяць

Засновник і видавець –
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –

доктор педагогічних наук, професор Курило В. С.

Заступник головного редактора –

доктор педагогічних наук, професор Савченко С. В.

Випускаючі редактори –

доктор історичних наук, професор Михальський І. С., доктор медичних наук, професор Виноградов О. А., доктор біологічних наук, професор Іванюра І. О., доктор філологічних наук, професор Галич О. А., доктор філологічних наук, професор Глуховцева К. Д., кандидат філологічних наук, професор Пінчук Т. С., доктор філологічних наук, професор Дмитренко В. І., доктор педагогічних наук, професор Харченко С. Я.

Редакційна колегія серії „Педагогічні науки”:

доктор педагогічних наук, професор Ваховський Л. Ц., доктор педагогічних наук, професор Гавриш Н. В., доктор педагогічних наук, професор Докучаєва В. В., доктор педагогічних наук, професор Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор Караман О. Л., доктор педагогічних наук, професор Сташевська І. О., доктор педагогічних наук, професор Хриков С. М., доктор педагогічних наук, професор Чернуха Н. М.

РЕДАКЦІЙНІ ВИМОГИ

до технічного оформлення статей

Редакційна колегія «Вісника» приймає статті обсягом 4 – 5 сторінок через 1 інтервал, повністю підготовлених до друку. Статті подаються надрукованими на папері в одному примірнику з додатком диска. Набір тексту здійснюється у форматі Microsoft Word (*.doc, *.rtf) шрифтом № 12 (Times New Roman) на папері формату А-4; усі поля (верхнє, нижнє, правє й лівє) — 3,8 см ; верхній колонтитул — 1,25 см , нижній — 3,2 см . У верхньому колонтитулі зазначається: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № ** (***) , 2012. Статті у «Віснику» повинні бути розміщені за рубриками. Інформація про УДК розташовується у верхньому лівому кутку без відступів (шрифт нежирний). Ініціали і прізвище автора вказуються в лівому верхньому кутку (через рядок від УДК) з відступом 1,5 см (відступ першого рядка), шрифт жирний. Назва статті друкується через рядок великими літерами (шрифт жирний).

Зміст статті викладається за планом: постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми та на які спирається автор; виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується ця стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з певним обґрунтуванням отриманих наукових результатів; висновки з цього дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Усі перелічені елементи повинні бути стилістично представлені в тексті, але графічно виділяти їх не треба.

Посилання на цитовані джерела подаються в квадратних дужках після цитати. Перша цифра — номер джерела в списку літератури, який додається до статті, друга – номер сторінки, наприклад: [1, с. 21] або [1, с. 21; 2, с. 13 – 14]. Бібліографія і при необхідності примітки подаються в кінці статті після слова «Список використаної літератури» або після слів «Список використаної літератури і примітки» (без двокрапки) у порядку цитування й оформляються відповідно до загальноприйнятих бібліографічних вимог. Бібліографічні джерела подаються підряд, без відокремлення абзацем; ім'я автора праці (або перше слово її назви) виділяється жирним шрифтом.

Статтю закінчують 3 анотації обсягом 15 рядків (українською, російською) та 22 рядки (англійською) мовами із зазначенням прізвища, ім'я та по-батькові автора, назви статті та ключовими словами (3 – 5 термінів).

Стаття повинна супроводжуватися рецензією провідного фахівця (доктора, професора). На окремому аркуші подається довідка про автора: (прізвище, ім'я, по батькові; місце роботи, посада, звання, учений ступінь; адреса навчального закладу, кафедри; домашня адреса; номери телефонів (службовий, домашній, мобільний).

ЗМІСТ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

1. **Гайдук Н. О., Подибайло О. Ю.** Формування професійного іміджу майбутніх вчителів фізичної культури 7
2. **Котова О. В.** Професійна підготовка фахівців з фізичного виховання та принципи організації профільного навчання в старшій школі 13
3. **Леонтєв О. В., Максимов Г. Я., Леонтєва І. В.** Контроль успішності студентів інституту фізичного виховання і спорту в процесі вивчення дисципліни «Спортивні ігри з методикою викладання» 20
4. **Сичов Д. В., Гукова Г. В.** Процес підготовки майбутніх учителів фізичної культури у вищих навчальних закладах та спрямування його на формування творчої особистості 27
5. **Фоменко Е. В., Фоменко В. Х.** Физическое воспитание студенток высших педагогических учебных заведений с помощью нетрадиционных оздоровительных видов гимнастики 33

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

6. **Отравенко О. В., Гребенюк А. В.** Технологія використання тренажерних пристроїв зі старшокласниками на уроках фізичної культури 38
7. **Павлюк О. М., Дубовой О. В., Шунькин О. О.** Профільне навчання учнів старших класів за спортивним напрямком «Баскетбол» 46

8.	Полулященко Т. Л., Полулященко Ю. М. Педагогічні умови виховання учнів основної школи у процесі позакласних занять	54
9.	Савко , Э. И. Ереметько С. Н. Современные тенденции преимущества оздоровительной направленности физического воспитания в учреждениях системы образования	64

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ В СПОРТІ

10.	Бойченко А. В., Таможанська Г. В. Использование игрового метода на занятиях мини-футболом в разрезе с традиционными формами подготовки	73
11.	Гончаренко В. І. Програмування фізичної підготовки кваліфікованих спортсменок (півзахисників) у хокеї на траві в підготовчому періоді річного макроциклу	82
12.	Дубовой О. В. , Саєнко В. Г. , Павлюк О. М. Поліпшення психічних властивостей особистості студентів, які обрали університетський курс занять зі східних єдиноборств	90
13.	Омельченко А. О., Кадацька Г. С. Особливості психологічної підготовки спортсменок в художній гімнастиці	96
14.	Полулященко Ю. М. , Клименчуков О. В. Особливості багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються з важкої атлетики	104
15.	Шинкарьов С. І. Особливості відбору юних спринтерів	111

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

26. Карпенко М. І., Любченко Р. В., Бровко І. В. Сучасні засоби фізичної реабілітації при захворюваннях опорно-рухового апарату	199
27. Лігус С.О., Сергієнко Д.О. Цукровий діабет. Фізична реабілітація при цукровому діабеті	207
28. Ліцосва Н.В., Кий-Кокарсва В.Г., Григор'сва В.О. Особливості хронічних захворювань у спортсменів високої кваліфікації у ранньому періоді після завершення спортивної кар'єри	214
29. Несчетна Л.М., Полулященко Т.Л. Методика відновлення колінного суглобу при остеоартрозах	220
30. Очкалов А. Ф. Аналіз метода самостійного зниження болю в позвоночнику и суставах	226
<i>Відомості про авторів</i>	233

motor skills, posture correction, injury prevention and first aid; improving the functional capacity of the organism.

The basic provisions that must be taken into account in the organization of school education high school students on the sports field of "basketball". The first position is the formation of high school students to develop their own knowledge of the body, physical fitness and health. Gaining knowledge is derived from experience in the course of practice in class basketball, as well as intuitive action with respect to its own perfection. The second position in favor motivation of students who need to constantly improve. Events of sports and recreational nature can implement a variety of reasons: cognitive, pragmatic, social, personal, and the like. The third position can be combined with the spiritual growth of the individual school, the value of combining physical and aesthetic culture. In the future, it can be transformed into a professional orientation in the chosen direction "basketball".

It was found that the basketball equipment is characterized by a variety of activities both with the ball and without the ball. The main elements of the basketball equipment rack up, the game stops, turns, jumps, the transmission partner and catch the ball, maintaining and throws the ball into the basket.

Keywords: basketball, profile education, sports, training, high school students.

Стаття надійшла до редакції 22.04.2016 р.

Прийнята до друку 27.05.2016 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.

УДК 796.6 : 371.3

Т. Л. Полулященко , Ю. М. Полулященко

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ У ПРОЦЕСІ ПОЗАКЛАСНИХ ЗАНЯТЬ

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки поряд з проблемами впровадження інноваційних технологій, форм та методів організації підготовки фахівців у ВНЗ, надзвичайно важливим завданням освіти в Україні є формування фізичного, психічного і духовного здоров'я підростаючого покоління. Такий пріоритетний напрямок передбачається Національною програмою патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства (1999), Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті (2002), Міжгалузевою комплексною програмою «Здоров'я нації» на 2013–2030р.р. (2002), Національною доктриною розвитку фізичної культури і спорту (2004) [12].

У контексті формування гармонійно розвинутої особистості важливе місце відводиться зміцненню здоров'я учнів, що закладається з дитинства у школі, через яку, за умови обов'язковості загальної освіти, проходять усі діти. Тому їхнє здоров'я значною мірою залежить від ефективності оздоровчої роботи в школі. Як зазначають педагоги, фізіологи, медики, гігієністи і психологи, останнім часом рухова активність дітей поступово знижується, а у зв'язку з інтенсифікацією процесу навчання підвищується рівень розумового навантаження на нервово-емоційну сферу учнів [11, с. 24].

Аналіз матеріалів про вивчення рівня фізичного розвитку та рухових здібностей школярів свідчить про те, що в загальноосвітніх школах навчається більше ніж 50% учнів з відхиленнями у фізичному розвитку, порушеннями функцій опорно-рухового апарату, затримкою психічного розвитку, порушеннями зору та ін. Уроки фізичної культури, передбачені навчальним планом на тиждень, можуть компенсувати лише 15-20% необхідного добового обсягу рухів, чого, звичайно, недостатньо для нормального фізичного розвитку і рухової підготовленості учнів, що значно погіршує стан здоров'я дітей та підлітків [10, с. 56]. У зв'язку з цим, саме позашкільна та позакласна організація занять фізичною культурою та спортом набуває великого значення, де центральне місце відводиться тренувальному процесу з обраного виду спорту.

Така тенденція вимагає спрямувати виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів на підвищення в учнів інтересу до занять фізичною культурою, до певних сфер фізкультурно-спортивної діяльності, розширення знань, рухових умінь та навичок у конкретному виді спорту, підвищення обсягу рухової активності як складової частини здорового способу життя. Одним з таких видів є велосипедний спорт.

Діти ще з раннього дитинства виявляють великий інтерес до їзди на велосипеді. Велосипедний спорт постійно змінюється та удосконалюється, він потребує яскравого спорядження та по праву має своє особисте молодіжне культурно-спортивне середовище, яке приваблює до цього виду спорту молодих людей.

Важливу роль у навчально-виховному процесі відіграє використання засобів велосипедного спорту в позакласній та позашкільній фізкультурно-оздоровчій і спортивно-масовій роботі. Актуальною в цьому контексті є проблема набуття учнями фізкультурних знань, культури рухів, формування пріоритету здоров'я, що має посідати одне з чільних місць у системі їхніх найвищих цінностей, а на цій основі – поліпшення функціонального стану [7, с. 114].

Зіставлення сучасних вимог до виховання фізичних якостей учнів основної школи і результатів аналізу існуючої практики організації позакласних занять фізичними вправами дозволяє констатувати невідповідність, яка надала змогу виокремити низку суперечностей:

– між потребами, запитами й інтересами школярів до свого психофізичного вдосконалення та існуючою практикою виховання морально-вольових і фізичних якостей учнів загальноосвітньої школи;

– між сучасними вимогами, які ставляться суспільством до школярів, і реальною фізичною підготовленістю, рівнем виховання морально-вольових і фізичних якостей;

– між необхідністю гармонійного розвитку школярів і недостатнім рівнем педагогічних умов їхнього виховання в умовах організованих позакласних і позашкільних занять обраними видами спорту [6, с. 24].

Наявна система фізичного виховання у навчальних закладах, на думку учених С. Гозак (2006), М. Булатова, О. Литвин (2007), О. Советова (2007), М. Полянничко (2007), О. Андрєєва (2008), Т. Круцевич (2008), Н. Москаленко (2009), не сприяє гармонійному розвитку школярів. Лише впровадження в загальноосвітніх навчальних закладах новітніх оздоровчих технологій дозволить поліпшити стан їхнього здоров'я. Розробка і впровадження нових технологій оздоровчих занять зі школярами у навчальний процес є одним з актуальних завдань сучасного фізичного виховання (С. Ізаак, 2004; В. Горашук, 2004; В. Вишневський, 2004; J. Carter, 2007; О. Харитоновна, 2009; F. Brooks, 2010 та ін.).

Нині значно розвинулись громадянські цінності виховання, освітні заклади стали відкритими для батьків, громадських організацій. Розширюється кількість суб'єктів виховного впливу, узгоджуються їхні дії. Успішно здійснюються всеукраїнські заходи й акції з активізації моральної позиції дітей та учнівської молоді. В умовах відродження інтересу до виховання і розуміння його ролі для розвитку суспільства, вже недостатньо говорити про необхідність центрального виховного процесу на особистості дитини, адже досягти успіхів без реальних механізмів виховання її морально-вольових, фізичних і духовних якостей неможливо.

Демократизація і гуманізація суспільства зумовлюють необхідність пошуку шляхів посилення виховної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах з метою формування особистості, здатної до самостійного вирішення проблем, самовизначення і творчого саморозвитку, що знайшло відображення в законах України «Про освіту», «Національній доктрині розвитку освіти України», Концепції педагогічної освіти [12, с.17].

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки надзвичайно важливим завданням освіти в Україні є формування фізичного, психічного і духовного здоров'я підрастаючого покоління.

Реалізація на практиці змісту діючих законів і програм не дозволяє зберегти на належному рівні фізичний розвиток школярів. Інтенсифікація навчання, використання технічних засобів, подовжена тривалість навчального тижня; нераціональна організація навчально-виховного процесу; навчальний стрес; зниження рухової активності й ще більш виражена гіпокінезія – це чинники, що характеризують сьогоденню

освіту, призводять до зростання захворюваності, зниження рівня здоров'я молоді. Ситуація загострюється через зростаючу популярність у дитячому і молодіжному середовищі привабливих видів нефізичної діяльності (ігрові автомати, комп'ютерні ігри тощо) [6, с. 20].

Така тенденція вимагає спрямувати виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів на підвищення в учнів інтересу до занять фізичною культурою, до певних сфер фізкультурно-спортивної діяльності, розширення знань, рухових умінь та навичок у конкретному виді спорту, підвищення обсягу рухової активності як складової частини здорового способу життя.

Для підтримки високої працездатності організму необхідна щоденна м'язова робота. Діти повинні одержувати певну норму фізичного навантаження щодня, потрібні додаткові форми фізичного виховання. У зв'язку з цим зростає необхідність удосконалення змісту фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи [4, с. 45].

Вагомість позакласних і позашкільних занять обраними видами спорту у вихованні молодшої генерації спортсменів, зміцнення здоров'я, пропаганда фізичної культури серед молоді безперечна. Істотно зростає необхідність розробки інноваційних методик, що забезпечують оздоровчо-тренувальну спрямованість, ефективно формують загальну і спеціальну фізичну підготовку, сприяють індивідуальній корекції фізичних якостей і розвитку потреб до занять улюбленим видом спорту. Сьогодення об'єктивно висуває низку вимог до фізичних якостей особистості, яка здатна успішно функціонувати в умовах ринку [8, с. 132].

Мета дослідження - обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови виховання фізичних якостей учнів основної школи у процесі позакласних занять велосипедним спортом. Відповідно до мети визначено і завдання дослідження: Узагальнити теоретичні знання й практичний досвід організації та змісту фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи у процесі позакласних і позашкільних занять.

Об'єкт дослідження – процес фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи.

Предмет дослідження – особливості виховання фізичних якостей учнів основної школи у процесі позакласних занять велосипедним спортом.

Теоретико-методологічну основу дослідження склали: міждисциплінарний підхід, що обґрунтовує необхідність використання теоретичних положень суміжних наук – психології, соціології, соціальної педагогіки, соціальної роботи (В. Кремень, В. Луговий, В. Огнев'юк та ін.); соціокультурний підхід в освіті (В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, В. Кремень, О. Савченко та ін.); положення теорії взаємозв'язку процесів навчання і розвитку (І. Бех, Л. Виготський, В. Давидов, Д. Ельконін, С. Максименко, В. Синьов та ін.); формування фізичної культури учнів 8-9 класів у процесі фізкультурно-спортивної роботи в позашкільних навчальних закладах (Г. Андреева, Г. Корда, І. Осадчий, В. Шубінський, Б. Шиян та ін.); наукові

положення про закономірності розвитку в учнів фізичної культури і вплив на цей процес фізкультурно-спортивної роботи в позашкільних навчальних закладах (Г. Арзютов, Б. Ведмеденко, Л. Волков, М. Зубалій, Ю. Компанієць, С. Приступа та ін.); правові та законодавчі документи, в тому числі положення сучасних наукових концепцій в галузі загальної освіти дітей.

Процес становлення незалежної демократичної України з її прагненням стати повноправним членом європейської спільноти передбачає всебічне утвердження в суспільному та індивідуальному бутті цивілізованих норм життя на основі загальнолюдських цінностей та духовних, моральних і культурних засад життя українського народу. Тому мета сучасного освітнього процесу – не тільки сформувати необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й формувати громадянина, патріота; інтелектуально розвинутого, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти викликам глобалізації життя [12, с. 5].

У глобальному світовому суспільстві молодь не повинна втрачати свою індивідуальність, глибоке відчуття єдності з українським народом, повагу до його духовних, моральних і культурних надбань. Незалежно від своєї національності та світогляду, учень має змогу дізнатися про духовне коріння української нації, моральні традиції інших національностей, які складають єдиний народ України.

Сучасна психолого-педагогічна наука вважає джерелом мотивації вчинків людини, її поведінки систему та ієрархію внутрішніх цінностей. У психічно здорової людини ця система має три рівні: на нижчому рівні – особисті та матеріальні цінності (власні потреби, задоволення); на середньому – культурні цінності (мистецтво, наука, загальнонародні надбання, правопорядок); на вищому – духовні цінності (ідеали, ціннісні настанови, обов'язок перед суспільством) [12, с. 7].

Найвищою турботою вихователів є дитина; метою і мірою успіху діяльності педагогів – міра фізично-духовного, ідейно-культурного, політичного розвитку дітей (учнів, студентів) як свідомих носіїв інтересів громадянського суспільства. Визначальною постаттю навчальних закладів був, є і буде вчитель. Найпершою рисою (якістю) кожного вчителя має бути вроджена любов до дитини та природний нахил до виховання, до синтезу народної й академічної педагогіки [5, 213].

Зміст та організацію виховного процесу визначає його мета як очікуваний ідеальний результат. Кінцева мета виховання поетапно конкретизується, виділяються проміжні виховні цілі, проектується дія педагога й вихованців, орієнтовані на досягнення виділених цілей.

Технологічний підхід дає змогу активізувати, інтенсифікувати процес виховання, наблизити його до оптимального. Технологія є основою сучасного виховного процесу, оскільки як форма виховного

впливу характеризується високою наукоємністю і цим самим оптимізує його [1, с. 45].

Використання виховної технології є завжди вибором стратегії, пріоритетів, системотвірних чинників взаємодії вихователя і вихованців, а також вибором тактики та стилю виховної роботи з ними. Високий суб'єктивний компонент виховних технологій, пріоритет унікальності кожної особистості вимагає відповідального ставлення до технологізації виховного процесу, високого професіоналізму педагога [6].

Для того, щоб повноцінно розвинути фізичні якості учнів і зміцнити їхнє фізичне здоров'я потрібно формувати в них вміння осмислено виконувати завдання, розвивати бажання фізично самовдосконалюватись, привертати увагу до форм самонавчання, вчити набувати знання про вплив рухів на функції організму, самоудосконалювати і розумно використовувати їх, формувати необхідні рухові якості, самореалізуватись на уроках і в позакласній роботі, здійснювати самоконтроль за станом здоров'я [6, с. 19].

Аналіз діяльності учнів і вчителів на уроках і в позакласній роботі доводить, що учні, які володіють навичками самовдосконалення, самонавчання і самореалізації більш активні, краще фізично підготовлені, якісно засвоюють навчальний матеріал. У таких учнів вихована потреба усамостійних систематичних заняттях фізичними вправами, вони досягли доброго рівня здоров'я, фізичного розвитку, показують високі результати під час тестування. [4, с. 46].

Спрямованість навчальних занять (уроків) на всіх ступенях навчання з фізичної культури характеризується: формуванням основ теоретико-методичних знань про фізкультурну діяльність і спортивний гарт; чергуванням вправ і рухових завдань високої та низької інтенсивності за умов узгодження з індивідуальним рівнем адаптаційних можливостей організму кожного учня; розширенням комунікативного досвіду учнів у процесі спільної діяльності пошукового змісту; розширенням адаптивних і функціональних можливостей учнів на засадах індивідуально-диференційованих підходів до організації їхньої роботи [5, с. 127].

Будь-який тренувальний процес передбачає виховання фізичних, моральних і вольових якостей, а також психологічну підготовку. У нашому дослідженні морально-вольова підготовка – це тривалий та цілеспрямований психолого-педагогічний процес, спрямований на розвиток та виховання свідомої саморегуляції, певних якостей розумової діяльності та моральних почуттів, необхідних для вольового зусилля при подоланні перешкод і труднощів, що виникають у процесі фізичного виховання дітей загальноосвітньої школи [9, с. 304].

Величезне значення у виховній роботі має особистий приклад тренера і вчителя, його дисциплінованість, ставлення до людей, праці тощо. Вихователь повинен бути вихований сам. Від педагога-тренера потрібне вміння організувати, колектив, сформувати в ньому здорові

традиції. Це сприяє зміцненню дружби, взаєморозуміння, взаємодопомоги, вмінню підпорядковувати особисті інтереси інтересам колективу, допомагає викорінювати прояви егоїзму та інші негативні моменти.

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає підстави зробити висновок про те, що теорія вольового розвитку учнів загальноосвітньої школи залишається недостатньо розробленою з точки зору потреб нової педагогічної реальності. Нині фактично не існує цілісної концепції вольового розвитку особистості старшого шкільного віку засобами фізичного виховання [9, с. 657].

Саме заняття вправами на уроках фізичної культури, подолання труднощів фізичних навантажень інші вольові напруження в першу чергу асоціюються з заняттями спортом та фізичним вдосконаленням. В даний час в психології спорту прийнято вважати основними вольовими якостями наступні: цілеспрямованість, наполегливість і завзятість, рішучість і сміливість, ініціативність і самостійність, витримку і самовладання.

Для забезпечення рухової активності школярам необхідні додаткові заняття фізичними вправами. Виниклий дефіцит руху може бути ліквідований заняттями у шкільних спортивних гуртках і секціях, а також в ДЮСШ, спортивних товариствах, на дитячих туристичних станціях, тощо.

Для позакласних занять фізичними вправами характерна спортивна спрямованість. Якщо заняття в режимі навчального дня об'єднують учнів переважно одного класу, то позакласні заняття охоплюють дітей з різних класів [7, с. 112].

При виконанні фізичних вправ зміцнюється здоров'я, підвищується емоційний стан дитини. А спілкування з іншими дітьми допомагає загальному розвитку. Саме ці педагогічні процеси проходять в позакласних заняттях фізичною культурою і спортом [8, с. 111].

Серед засобів фізкультурно-оздоровчої роботи дуже важливе значення мають гігієнічні умови. Сюди відносяться твердий режим дня, під яким розуміється строго складений розпорядок повсякденного життя, раціонального розподілення часу праці і відпочинку, сну і харчування. Точне виконання режиму дня виховує в людини такі цінні якості, як дисциплінованість, акуратність і організованість.

Висновки дослідження:

1. Виховання та розвиток здатності до фізичних і морально-вольових якостей завжди проходить на основі деяких загальних закономірностей:

- Дотримуючись принципу поступовості, починають підготовку з подолання незначних труднощів, поступово підвищуючи їх інтенсивність. Це сприяє формуванню впевненості у своїх силах.

- Необхідно давати установку на обов'язкове виконання поставленого завдання; створювати впевненість у тому, що пропонуване завдання здійснимо.

- Створювати умови для прояву енергійних вольових напружень.

- Обов'язково розвивати здатність до тривалих вольових зусиль, в тому числі й при монотонній діяльності.

- Слід постійно домагатися результативності вправ на вольові зусилля та забезпечувати надходження студентові інформації про його дії для усвідомлення. Зусилля волі, що витрачаються марно, руйнують здатність до вольових зусиль.

2. Зміст освітнього процесу спрямований на: організацію активного, змістовного дозвілля; самовдосконалення особистості; формування здорового способу життя; виховання фізичних, інтелектуальних і етичних якостей; досягнення спортивних успіхів з особливе місце та відповідальність в оздоровчій діяльності відводиться освітній системі, яка повинна і має всі можливості для того, щоб зробити навчально-освітній процес здоров'язбережувальним гідно зі власними здібностями, підготовку спортивного резерву.

3. Однією з найважливіших форм організації і проведення з учнями активного дозвілля є ігрова діяльність, яка сприяє формуванню активної життєвої позиції, здорового способу життя й розвитку фізичних якостей.

Список використаної літератури

1. **Боген М. М.** Современные теоретико-методические основы обучения двигательным действиям : автореф. дис. на соиск. учен. степ. д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки, оздоровительной и адаптивной физической культуры» / Боген Михаил Михайлович М ; ГЦОЛИФК. – М., 1989. – с. 2. **Бондарчук Е. И.** Основы психологии и педагогики : курс лекций // Е. И. Бондарчук, Л. И. Бондарчук. – [3-е изд., стеретип.]. – К. : МАУП, 2002. – 168 с., ил. **3. Вадюхин С. В.** Подготовка кадров в отрасли физической культуры в условиях университетского комплекса / С.В. Вадюхин // Ученые записки университета им. П.Ф. Лесгафта: Научно-теоретический журнал. – 2008. – № 12 (46). – С. 4–7. **4. Міжгалузева** комплексна програма «Здоров'я нації на 2002-2011 роки» // Основи здоров'я: Книга для вчителя. – К.: Генеза, 2005. – С. 57-62. **5. Концепція** формування позитивної мотивації та здоровий спосіб життя у дітей та молоді // Основи здоров'я: книга для вчителя. – К.: Генеза, 2005. – С. 47-57. **6. Круцевич Т. Ю.** Теория и методика физического воспитания : в 2 т. : учеб. [для студ. ВУЗов физ. воспитания и спорта] / Т. Ю. Круцевич. – К. : Олимп. лит., 2003. – Т. II. – 2003. – 391с. **7. Жидко Ю.С.** Формирование потребности в непрерывном физическом совершенствовании старшеклассников общеобразовательных школ: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. пед. наук: 13.00.01 / Ю.С.

Жидко. – Рига, 2000. – 24. **8. Полулященко Т. Л.** Особливості спортивного тренування велосипедистів на етапі початкової підготовки / Т.Л. Полулященко // Перший крок у науку. Матеріали ІХ всеукр. наук.-практ. конф. Луганськ 2014. – С. **9. Полулященко Т. Л.** Позашкільні форми занять, як одна з ефективних методів організації занять з фізичного виховання / Т.Л. Полулященко // Олімпійський спорт, фізическая культура, здоровье нации в современных условиях. Часть вторая. Материалы XI межд. науч.-практ. конф. Луганск 2014. **10. Платонов В. Н.** Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения / В. Н. Платонов. – Киев : Олимп. лит., 2004. – 808 с. **11. Програма** для загальноосвітніх навчальних закладів: «Основи здоров'я і фізична культура» 1-11 класи. Київ – 2001р. **12. Рівень** фізичного розвитку – показник здоров'я дітей і підлітків. методичні рекомендації для самостійної роботи вчителів фізичного виховання /упоряд. В.М. Завадич. – Луганськ: Знання, 2003. – 40с. **13. Національна** доктрина розвитку фізичної культури і спорту / 2004. [Електроній ресурс]. – Режим доступу : <http://rozvytok.in.ua/law/osvita-2/chinne-zakonodavstvo/akti-prezidenta/707>. **14. Міжгалузева** комплексна програма «Здоров'я нації» на 2002–2030р.р. [Електроній ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/комплексною+програмою+«Здоров'я+нації»+на+2013–2030+р.р>

Т. Л. Полулященко , Ю. М. Полулященко Педагогічні умови виховання учнів основної школи у процесі позакласних занять

У статті на основі аналізу наукових робіт виявили завдання освіти в Україні на формування фізичного, психическогои духовного здоров'я подрастающенго покоління. У кронетексте формування гармонійного розвитку особистості важливе місце відводиться зміцненню здоров'я учнів, яке закладається з детста в школі. Аналіз матеріалів про вивчення рівня фізичного розвитку і двигательних навичок школярів свідчить про недостатню його розвитку, що тягне за собою погіршення стану здоров'я дітей. Уроки фізичної культури передбачені шкільною програмою компенсують лише 15-20% необхідної добової норми рухів. Виховний процес загальноосвітніх закладів необхідно направити на підвищення інтересу учнів до занять фізичною культурою і спортом до певних сфер фізкультурно-спортивної діяльності, розширення знань, рухових умінь і навичок у конкретному виді спорту, підвищення рухової активності як структурної частини здорового способу жижи. Значний внесок у виховання молоді, зміцнення здоров'я, пропаганда фізичної культури серед школярів має внекласная і позашкільна робота. Велике значення у виховній роботі має особистий приклад тренера, вчителя, його ставлення до людей, праці, дисциплінованність. Серед засобів фізкультурно-оздоровчої роботи важливе значення мають гігієнічні умови. Точне використання режиму дня виховуват в людині такые цінності як дисциплінованність, акуратність и організованість

Ключові слова: Учні, виховання, здоров'я, спорт, фізичне виховання, формування особистості, знання, вміння.

Т. Л. Полулященко , Ю. М. Полулященко Педагогические условия воспитания учеников основной школы в процессе внеклассных занятий

В статье на основе анализа научных работ выявили задачи образования в Украине по формированию физического, психического и духовного здоровья подрастающего поколения. В контексте формирования гармоничного развития личности важное место отводится укреплению здоровья учащихся, которое закладывается с детства в школе. Анализ материалов об изучении уровня физического развития и двигательных навыков школьников свидетельствует об недостаточном его развитии, что влечет за собой ухудшение состояния здоровья детей. Уроки физической культуры предусмотренные школьной программой компенсируют лишь 15-20% необходимой суточной нормы движений. Воспитательный процесс общеобразовательных учреждений необходимо направить на повышение интереса учащихся к занятиям физической культурой и спортом до определенных сфер физкультурно-спортивной деятельности, расширения знаний, двигательных умений и навыков в конкретном виде спорта, повышение двигательной активности как структурной части здорового способа жизни. Значительный вклад в воспитании молодежи, укрепления здоровья, пропаганда физической культуры среди школьников имеет внеклассная и внешкольная работа. Большое значение в воспитательной работе имеет личный пример тренера, учителя, его отношение к людям, труду, дисциплинированность. Среди способов физкультурно-оздоровительной работы важное значение имеет гигиенические условия. Точное использование режима дня воспитывает в человеке такие ценности как дисциплинированность, аккуратность и организованность..

Ключевые слова: учащиеся, воспитание, здоровье, спорт, физическое воспитание, формирование личности, знания, умения.

Polulyaschenko Y. M., Polulyaschenko T. L Pedagogical conditions of education of pupils of basic school in the process of extracurricular activities.

Based on the analysis of scientific papers have revealed the problem of education in Ukraine on the formation of the physical, mental and spiritual health of the younger generation. In the context of creating a harmonious development of the individual is important to improve the health of students, which is laid in childhood at school. Analysis of the study of the level of physical development and motor skills of schoolchildren evidence of insufficient development, which entails a deterioration in the health of children. The lessons of physical training program provided by the school to compensate only 15-20% of the necessary daily requirement of

movements. Educational process of general educational institutions should be aimed at increasing students' interest in physical education and sport to specific areas of sports activity, increase knowledge, motor skills in a particular sport, increased motor activity as a structural part of a healthy way of life. A significant contribution to the education of young people, health, promotion of physical culture among schoolchildren have extracurricular work. During extracurricular physical exercise is characterized by sports orientation. Classes in the school day mode combines students from one class, extra-curricular activities combine students from different schools and different classes. Execution physical exercise improves the health and improves emotional state of students. Socializing with other children contributes to the overall development.

These pedagogical conditions are in after-school classes of physical culture and sports. Great importance in the educational work is the personal example of the teacher or trainer, his attitude to the people, work, discipline. Among the methods of sports and recreation activities is essential hygienic conditions. Exact using of the mode of the day raise in people values such as discipline, punctuality and organization.

Keywords : students , education, health, sport, physical education, formation of personality , knowledge and skills .

Стаття надійшла до редакції 23.03.2016 р.

Прийнята до друку 27.05.2016 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Глоба О. П.

УДК 796.011.1:37

Э. И. Савко, С. Н. Еремелько

**СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ
ОЗДОРОВИТЕЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ ФИЗИЧЕСКОГО
ВОСПИТАНИЯ, В УЧРЕЖДЕНИЯХ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ**

К числу весьма сложных и все еще недостаточно разработанных педагогических проблем, относятся те, которые связаны с углубленным анализом реального научного статуса преемственности физического воспитания оздоровительной направленности, в учреждениях системы образования (УСО). Ведь не зря 01.04.2016 А.Г. Лукашенко коснулся вопроса по развитию Белорусской системы образования и заявил, что этот год станет переломным для системы образования. Имеется в виду, прежде всего, педагогическая трактовка законодательно установленного положения, о единстве рассматриваемой системы, выяснение структуры данной системы и взаимодействия ее компонентов, а также собственно педагогический анализ тех объективных факторов, которые придают